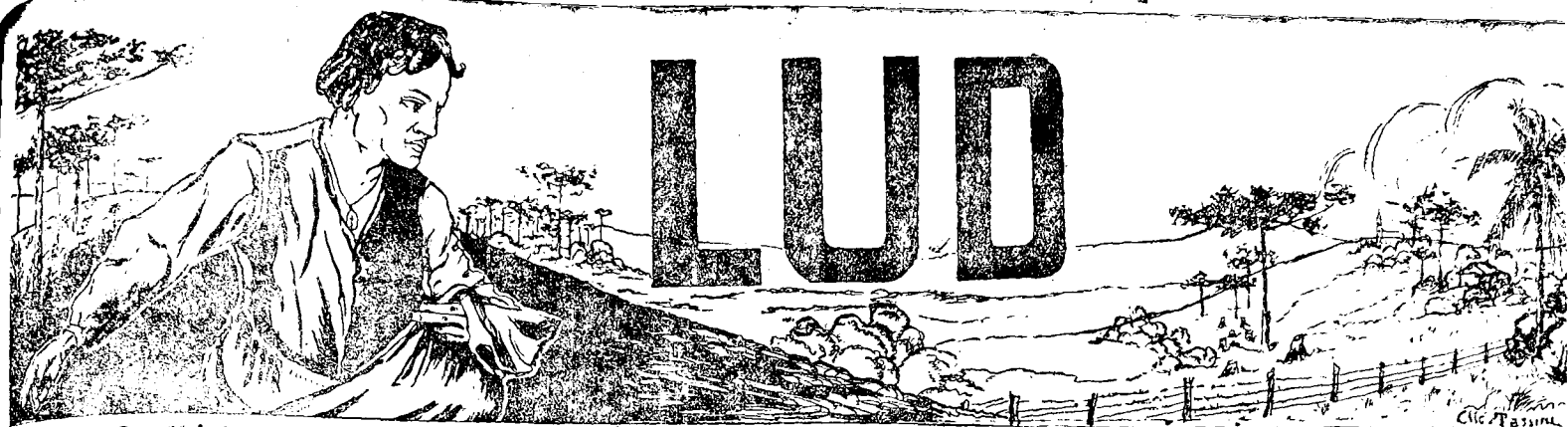

Organ Spółki Wydawniczej KURYTYBA, DNIA 29 KWIETNIA 1924. Wychodzi dwa razy na tydzień.

ROK V. / Wydawca w imieniu Spółki Wydawniczej: Ks. Stanisław Piasecki / Redaktor odpowiedzialny: Stanisław Bęben / Nr. 34.

Adres dla listów: — Curityba, Caixa Postal 155 — Adres Redakcji: Curityba, Avenida: Dr. Jayme Reis 115. — Paraná, Brasil.

Jeszcze o obecnej emigracji do Brazylii.

Fala uchodźców europejskich, napływa obecnie do Brazylii i wzrasta stale. Tylko w styczniu i lutym obecnego roku przybyło na własny koszt do portu w Rio de Janeiro 15.729 uchodźców, gdy w zeszłym roku w tym samym czasie przybyło ich 5654. To samo można powiedzieć i o innych portach, zwłaszcza o Santos, Paranaguá, Florianópolis, i Porto Alegre. Obecnie napływa najwięcej Niemców; bogatsi z nich i w grosz zasobniejsi rozjeżdżają się swobodnie po całej Brazylii i zakupują ziemię, domy i budują fabryki. Zarobiło się od nich w trzech południowych stanach Brazylii. Niezamożni koloniści niemieccy oczekują pomocy od rządu brazylijskiego, przynajmniej w nabyciu ziemi, i takich było na wyspie kwiatów w porcie nowojorskim aż 16 tysięcy w połowie kwietnia. Nowe transporty napływają nieustannie.

BRAZYLJA JEST ZUPEŁNIE NIEPRZYJĘTOWANA NA PRZYJĘCIE EMIGRANTÓW.

Choć konsulowie brazylijscy z Niemiec zapowiadali napływ emigrantów oddawna, to rząd jednak nie poczynił żadnych przygotowań. Obecnie, tylko w Paraná jest 400 działek ziemi w Apucaranie dla tyluż rodzin, i 100 na Cruz Machado. Na te działki przystano w pierwszych dniach kwietnia aż 1000 rodzin do Paranaguá, skąd wyprowadzono ich na miejsce przeznaczenia, a połowę rozmieszczono w barakach w Ponta Grossie i Kurytybie. Z pozostałymi będzie trudna sprawa; moźolnie, wśród ciężkich warunków będą się musieli osiedlać i przyjmować wszelkie warunki pracy i życia. «Jordnał do Brasil» biada nad tym

Jak Brazylijanie pojmują służbę wojskową

Dziennik «O Brazil» pisze w tej sprawie: «Usława o służbie wojskowej wszystkich Brazylijan, jest bardzo pięknie ujęta i określona, tak, że właściwie żaden młody Brazylijan nie może uniknąć służby wojskowej, a tymczasem dzieje się stale inaczej. Wszystkie gazety są co miesiąc wypełnione ulgami tak zwanymi Habeas-Corpus, przez które pociągnięci do służby wojskowej zwalniali się od swych obowiązków względem ojczyzny. Właściwie tylko synowie kolonistów niemieckich (o Santa Catharinę się tu rozchodzi. Przyp. Red.), którzy urodzili się w Brazylii wypełniają swą powinność wojskową i rzadko kiedy

czyta się nazwisko niemieckie wśród spisu dezertów, którzy uciekli przed poborem. (My to samo możemy powtórzyć o rekrutach polskich. Przyp. Red.)

W tym miesiącu (kwietniu) zwolniono już od służby wojskowej 22 młodziaków. A z jakich powodów? Bo matka jest biedną wdową, to znów że wzięty młodziak nie zniósłby trudów życia żołnierskiego, a wreszcie, że w spisach wojskowych błędnie oznaczono wiek powołanego. Wprawdzie to są słuszne powody, lecz nadużywa ich się ogromnie. Biedny i nieznan, który niema poparcia ani doktora ani jakiejś osoby wpływowej, musi we wojsku służyć, choćby niewiem jak słabował.

I kiedy synowie kolonistów z kampów i lasów przeciągają w szeregach wojskowych przez miasto, to nie jeden zbieg lub uwolniony drwi sobie w restauracji z żołnierzy mówiąc: Que Bobos (Jacy głupi!) Bo przecież oni uprzywilejowani, przychodząc na świat już się postarali, że jakiś doktor lub senator jest ich krewnym, a ostatecznie gdy tego nie było, to zapłacili swoje 100 mil-rejów i są wolnymi od służby wojskowej.

Wiadomości. Z POLSKI.

NIE BĘDZIE «GMINY BEZWYZNANIOWEJ».

Ministerstwo spraw wewnętrznych — jak donosi łódzki «Kurier Wieczorny» — odmówiło zarejestrowania «gminy bezwyznaniowej» miasta stołecznego Warszawy. A więc są jeszcze w Polsce ludzie, którzy się bawią w ateizm? A myślimy myśleli, że buchnierzyzm i woterjanizm należą już do historii.

(Przyp. Red. We Warszawie kilku warcholów chce ko-

niecznie utworzyć gminę bezwyznaniową, choć mają wybór między wszystkimi religiami świata. Rząd polski stoi słusznie na stanowisku jakiejś religii i bezwyznaniowcem w Polsce być nie można. Na czele tego ruchu stoi profesor Baudouin de Courtenay, przezwany w Polsce de Kulpar-ków (zakład obłąkanych pod Lwowem); pomagają mu Kurnalowski, Marjan Lubecki i Hempel, który niedgdy ogłupiał ludzi w Paranie, i inni)

WYJAZD POSŁA CHŁAPOWSKIEGO.

Warszawa. — Posł polski w Paryżu dr. Alfred Chłapowski wyjeżdża do Francji w ciągu marca.

(Przyp. Red. Posłem polskim w Paryżu został dr. Alfred Chłapowski, ziemianin poznański i długoletni (15 lat) poseł do parlamentu niemieckiego. Był ministrem rolnictwa w rządzie Witosa. Posiada znaczny majątek, a przedewszystkiem zna znakomicie Niemcy i będzie mógł służyć dobrą radą w Paryżu. Wybór jego uważają w Polsce za dobry).

P. THUGUTT WYJEŻDŻA DO WŁOCH.

Warszawa. — Pos. Thugutt zgłosił się do prokuratora i złożył mu tekst swojego przemówienia, wygłoszonego na bankiecie Al. Lednickiego w sali Malinowej w Warszawie. Na jednym z posiedzeń swego klubu P. Thugutt otrzymał sześciotygodniowy urlop i wyjeżdża do Włoch na kurację. Kierownictwo klubu obejmują pos. Dąbski.

(Przyp. Red. Thugutt, prezes «Wyzwolenia», był na kondolencyjnym bankiecie, jaki ziemianie wydali we Warszawie Lednickiemu, aby go pocieszyć po przegranej przeciw Rabskiemu procesie. Na procesie tym stwierdzono, że Lednicki był niemal

«zdrajcą» Polski na rzecz Rosji i Niemiec. Mimo to i Thugutt go pocieszał, za co teraz od Wyzwolenia otrzymał nieproszony urlop).

SKONCZYŁ SIĘ JUŻ RAJ ŻYDOWSKI.

Kowno. — Sejm litewski postanowił w trzecim czytaniu, znieść stanowisko ministra dla spraw żydowskich.

ZAPAS WALUT.

Warszawa 22-go marca. Zapas walut obcych doszedł do sumy 17 i pół miliona dolarów netto.

WESOŁE WIEZIENIE.

Czortków. — Niezwykle wesołe więzienie sądowe, swobodniejsze, aniżeli to, które jest nam wszystkim znane z «Niepoporza», posiada, według gazet lwowskich, Czortków w Małopolsce wschodniej. Z więzienia tego wobec braku miejsca 45 (dosłownie czterdziestu pięciu) więźniów zostało bez żadnej uchwały wypuszczonych na wolność i chodzą sobie swobodnie i wesoło po mieście, od czasu do czasu przychodząc tylko na spacer do kryminału. Wielu z nich nawet na noc nie «meldowało» się w więzieniu. Jeden z takich prawem kaduka wypuszczonych więźniów Ukrainiec atleta produkuje się w mieście, a ukraińskie «damy» mają nawet możliwość rzucania kwiatów temu, kryminalnemu adonisowi. Wskutek doniesienia na miejsce zjechała komisja śledcza z wiceprezydentem, sądu stanisławowskiego.

MASOWE WYDANIE POLAKÓW Z LITWY.

Warszawa. Rząd litewski dopuszcza się niesłychanych gwałtów wobec ludności polskiej. Począwszy od 21 marca rozpoczął on masowe wysiedlanie ludności polskiej w Kowieńszczyźnie. Dnia tego władze

Hrabia Damian

POWIEŚĆ HISTORYCZNA Z OSIEMNASTEGO WIEKU

95
W tej niedoli powstał nadto spór między dowódcami. Krasin-ki i Potoccy składali winę na pana Puławskiego, że za rychło do konfederacji wezwął i stolikiem tego sprawę na klęskę parali. Puławski zaprzeczył temu, ale zgromadził i chory odjechał się z oddziałem swoich przyjaceli od innych i udał się ku Jassom, podczas gdy Krasin-ki i Potoccy w Chocimiu pozostali.
Te wiadomości przysłał król, Hilaryon i Janika. Natomiast hrabia Damian nie tylko się nie zniechęcił, lecz jakby jeszcze więcej zapalił do konfederacji.
— Zle im się powodzi. — mówił — ale właśnie dla tego powinniśmy wstąpić do nich się udąć. Nie od razu odwołamy zwycięstwa. Im trudniej, tym więcej.
Obcy tylko siły moje wróciły jak najprędzej.
W połowie lutego zima zaczęła słabnąć, szybko i w kilka dni prawie zniknęła śniegi i ciepło wiosenne rzęsło się po całym Podolu i Ukrainie, budząc wazymko do nowego życia.
Hrabia czuł się już zupełnie zdrowym i ciekawie wrywał się do obozu.
— Do jakiego obozu pojdziemy. — pytał Janik — skory konfederacji czy Głuchaj?
— Pojdziemy za Dniepr, — odpowiedział Damian — wyzokamy pana w kielę? Niegłębko on tam czu-

su nie maruje, lecz zbiera siły, ażeby wrócić i na nowo walkę rozpocząć.
I jakby na potwierdzenie domysłu hrabiego, kozak pewien, przybył co dopiero z Wołoszczyzny, oznajmił, że synowie pana Puławskiego gromadzą ludzi i lada moment przekroczą Dniestr.

Tymczasem szlachta podolska zaczęła się zjeżdżać na radę i zachęcać do tworzenia oddziałów konfederackich. Skoro przywódcy usłyszeli, wrócę, stanę na czele i znowu rozpocznie się bój za naszą ojczyznę.

Pewnego dnia zjawił się w klasztorze pan Gaszyński. Nie wiedział on o tem, że jego imię tam się zniejduje; przybył otem za jagnięcia jęczyka u Ojca, co o panach Puławskich wiedzą. Pomimo bowiem zarzłów, czynionych przez Krasin-ki i Potoczki, szlachta zwracała z zaufaniem swoje oczy na tego męża, który pierwszy dał hasło do boju. Urok jego imienia był tak wielki, że zgromadził nazwiska Krasin-ki i Potoczki, Salach ta tem bardziej go miłowała, ponieważ z niej wyszedł, a nie z pńskiego rodu.

Powitanie pana hrabiego z panem Gaszyńskim było bardzo serdeczne. Gdy zaś pan Gaszyński zabaczył wielką ochotę Damiana do połączenia się z konfederatami, rozrzewnił się wielce, wziął go w ramiona i uściśnął czule.

Ponieważ pan Gaszyński oddał dwunastu ludzi małą przygotowaną, a dwunastu tak oddziału jak i oddziału, Inski także trzysta ludzi zgromadził, przeto hrabia natychmiast oświadczył, że z nim pojedzie.
— Jęczyż ze mną? — zapytał Janika.
— Niegłębko on tam czu-

— Nigdy cię nie odstąpię — odpowiedział zapytany.

Najutrz rano wypowiedzieli się wszyscy trzej i podczas mszy świętej, na ich intencję odprawionej, prajeli komunię świętą. To uczyniwszy, poczuli się mocniejsi i śmielsi.

Na pożegnanie przybył do celi ks. Hilaryon.

— Ojcie, — rzekł do niego Damian — niech wam Bóg zapłaci za wszystko, ale mianowicie za to, żeście byli lekarzem mojej duszy i kierownikiem mojego serca. Pobłogosławcie mnie na drogę.

Tu ukląkł, a ks. Hilaryon ze łzami w oczach sprzął łaską Boga na kłęczącego i polecił go Jego wszechmo-cy.

— Służ Bogu i ojczyźnie, a niech cię w tem wspiera Bóg Ojciec, Bóg Syn i Bóg Duch święty!..

Wiosenne słońce uczyniło dzień pogodnym i ciepłym. W całej przyrodzie zaczęła się rozrzucać świeżość i błogość wielka. Świat cały w okół poweselił poweselił ludzi. Nowe życie rozjaśniło się po ziemi i w przyrodzie i w sercach ludzkich.

W taką obawę wyjeżdżali trzej konfederaci z Baru także w duszy weseli, bo jechali bliżej się za kraj miły.

2. Powrót konfederatów do ojczyzny.

Pan Gaszyński z towarzyszącymi jechał ku Kamiencowi podolskiemu, tam bowiem tak oddziału jak i oddziału, Inski także trzysta ludzi zgromadził, przeto hrabia natychmiast oświadczył, że z nim pojedzie.

— Stary nasz wódz, pan Józef, — mówił pan Gaszyński, — pewnie nie strzegł zbliżających się, wyraz dumy wrócił, albowiem osłabił. Boże, przed

mu jeszcze ozdrowieć, ale lekarze podobno niewiele mają nadziei. Lecz w jego miejsce wstąpił trzeci synowie i oni to mają lada moment przekroczyć Dniestr.

— Słysz, — odezwał się na to Damian, — idź to jeszcze młodzi ludzie... — Młodzi, — przerwał mu pan Gaszyński, — lecz dajeli. Mianowicie pan Kazimierz celuje nad wszystkich odwagą, cnotą i znajomością sztuki wojennej. Nie dziwnego! Jak ojciec, tacy synowie. A ojciec, to dość pierwszy obywatel kraju.

Czy wiecie, jak on się stawiał księciu Repninowi, potężnemu posłowi carowej w Warszawie?

Opowiem wam, słuchajcie!

Zuchwały a butny ten poseł, trzęsący królem i całą Polską, miał śmiałość za-wezwać posłów sejmowych do swego posłacu w Warszawie pod pozorem, że ma się z nimi porozumieć w imieniu swojej monarchii.

Ządanie to było nie tylko bezprawne, ale także wielce obrażające honor posłów.

— Ale nieśmiertelna, większa część posłów z obawy przed zemstą, niektórzy zaś z przekupienia, uchwalili iść do Repnina. Powził zatem wszyscy a pomiędzy nimi znajdował się także pan Puławski, starosta Warecki a poseł z powiatu Brzanieckiego.

przenikliwy wzrok w idących, stał nieruchomy...

Kto raz odbierze drogę uległości, ten trudno, żeby się na niej zatrzymał; to też najstarsi wiekiem i co najpiętniej senatorowie, idący na przedzie, wita-jąc dumnego posła, zdjęli kaptur; młodsi, czy nie chcąc się różnić od nich, czy może także z obawy złych skutków, toż samo uczynili; słowem całe to powaźne grono stało z odkrytymi głowami przed Repniem, który lekko uklonem odpowiedział na ich powitanie, nie zdejmując kapelusza. Raptem zamarszczył on brwi, wyraz gniewu wystąpił na twarzy jego, bo wśród tego tłumy pochylonych ujrzał jedną postać wyniosłą, jedną głowę nakrytą i harde spojrzenie wlepione w niego; wniósł on zaraz, że ta mało-znacząca na pozór opozycja, może wpływ zgubny wyrzucić na jego zamiary, i ośmielił się woli trwo-zliwych; a kiedy jeszcze kłócił mu szepnał, że to Puławski, ów znany mu dawno przeciwnik, uniósł się gniewem, i wskazując na niego ręką:

— «Mości panie! — zawołał — jak wacpan śmiesz śmiać z kłóli głową przedemną, który jestem reprezentantem najjaśniejszej imperatorowej?»

— Wiem przed kim stoję — odrzekł spokojnie Puławski — ale książę mce nie wie, że ja także jestem przedstawicielem tysięcy szlachty, co wolności głosem posłem moim swoim obraża

Na tę śmiałą odpowiedź, szmer zadowolnienia rozszedł się w gronie Izby polskiej, nie jedna czapka odkryła głowę, nie jedna dłoń chwylała za karabole;

— Ciąg dalszy nastąpi

Dr. Allegretti Filho

LECZENIE OGÓLNE

Specjalność: choroby kobiece i dziecięce. Przyjmuje od 10 tej do 12 tej i od 4 tej do 5 tej. Konsultorium i rezydencja: ulica Comendador Arvílio N 50. — Telefon N 650

litewskie odstawili do granicy polskiej w Troksch 24 osoby z dziećmi i pod groźbą rozstrzelania zabronili im powrotu do swych siedzib. 22 marca, znów Litwini wywieźli do Duku 84 osoby dziećmi i wygnali rodzinę tę za granicę. Na dzień 23 marca zapowiedzieli Litwini wydalenie 100 rodzin polskich.

Władze polskie poczyniły zarządzenia, mające na celu udzielenie pierwszej pomocy wypędzonym z odwiecznych siedzib i pozostałym teraz bez dachu nad głową.

WZROST WPŁYWÓW POLSKICH NA LITWIE.

Królewieć. — «Koenigsberger allg. Zeitung» podkreśla wzrost wpływów polskich na Litwie. — Z punktu widzenia niemieckiego «Koenigsberger allg. Ztg.» nie dowierza ani przywódcom chrześcijańskiej demokracji na Litwie, ani Galwanuskasowi, sądząc, że w chwili decydującej przechylą się oni mogą na stronę polską. Wpływ polski na Litwie — zdaniem tego pisma — ujawnia się przede wszystkim w kołach duchowieństwa litewskiego. widoczny jest także w licznych tendencjach, zmierzających do rozbiicia związku strzelców. «Koenigsberger allg. Ztg.» podkreśla wreszcie, że sympatie niemieckie są po stronie Litwy, o ile Litwa będzie prowadziła nadal swoją politykę antypolską.

SMUTNY LOS KSIĘŻY WIEŻIONYCH PRZEZ BOLSZEWIKÓW.

Przed trzema miesiącami odwiedził Areybiskupa Ciepłaka w więzieniu bolszewickim Edmund Walsh, kapłan amerykański i przewodniczący pańskiej Misji miłosierdzia w Rosji i stwierdził, że stan Areybiskupa był tak groźny, iż nie wrócono mu długiego życia. Co się dotyczy innych więźniów, to ksiądz Malecki miał atak paraliżu, a niewiadomo jakie tortury przeszedł Ojciec Ejsmont, jeden z młodszych księży, który popadł w obłąd.

Z Brazylii.

Kurytyba.

DWIE KOBIETY JEDZE pokłóciły się w Kurytybie. Maria Alves z powodu jakiejś blażej sprawy napadła na Virgilię Pereira. Ostatnia, jako że miała krew a nie wodę w żyłach o-burzyła się i po słownych obiegach przyszło do czynnej bójki. Przeciwniczki podrapały sobie nieśmiertelnie twarze i powydierały włosy. Virgilia okazała się silniejszą; okładając Marię kulkami pchała ją coraz więcej do podwórza; ta znowu w zapale walki zapominała, że tuż za nią jest studnia. Tymczasem Virgilia wymierzyła przeciwniczce ostatni cios, ta się potoczyła i wpadła do studni, gdzie ją zimna woda zupełnie ze zapału do walki ochłodziła. Na krzyk topiącej się zbiegli sąsiedzi, i Marię wyratowali. Dopiero po tej kąpieli obie sekutycznie rozeszły, aby na polioji na nowo wyłoczyć swoje skargi.

TAKSY WOJSKOWEJ 100 milrejsów nie potrzebują płacić rekruci, których do służby wojskowej nie wylosowano; także tę płacą tylko rekruci, zwolnieni od służby wojskowej.

Paraná.

RIO CLARO. — Z dziczenie, tego wyrazu niesłaby musimy użyć, by oznaczyć i spie-

inować postępowanie jakiegoś zwyrodniałego osobnika wobec Siostr Miłosierdzia w Rio Claro. Dom ten pozostający pod protektorem siostry Kulerskiej, robi bardzo wiele dobrego dla całej okolicy. Najpierw prowadzi świetną szkołę z internatem pod kierownictwem znakomitej nauczycielki S. Teresy Domachowskiej, a od dwóch lat mały szpital, gdzie chorzy i kalecy doczną pierwszej pomocy i opieki. Od dwóch miesięcy przeszło jakiś złoczyńca, niewiadomo z jakiego powodu, obrzuca dom kamieniami w głębokich godzinach nocnych; ukrywa się gdzieś w krzakach i niespostrzeżenie od czasu do czasu rzuca kamieniem na dach, w okna i drzwi, przestraszając dzieci i chorych w szpitalu. Zbrodniarz ten, prześladowany biedne, bezbronne zakonnice staje się coraz zuchwalszy, bo wie, że się nie chwycą broni ani strzelby, choć ten prosty i radykalny sposób położyłby zaraz kres jego zuchwałstwu. Wezwany do ochrony miejscowy delegat policji jakoś nie umiał poskromić tych łotrów, choć wprost wskazywano na dwóch, na Jana Wrońskiego i Józefa Zaleskiego jako głównych winowajców. Wobec tego liczne grono obywateli wraz z Siostrami zwróciło się do szefa policji w Kurytybie, gdyż zbrojnie jakieś osobniki w nocy z 17 na 18-go kwietnia, w bezczynnych wyrazach groźby Siostrą podpalił dom i szpitala, a nadto rzucając podejrzenie na biedną służącą w szpitalu za wszystkie te zjawiska. Na tę groźbę wysłał szef policji w Kurytybie do Rio Claro dzielnego kapitana Sylvio Van Ervem, który chyba kres położył tym zbrodnicom wyrywką. Dziwimy się, że kolonistów nasi z Rio Claro, znani skądinąd z dzielności, nie skończyli na swój sposób z tymi łotrami, bo dzieła publicznego pożytku jak szkoła i szpital chyba na obronę zasługują. Do tej sprawy w miarę wyników śledztwa, jeszcze powrócimy. (Z «Republiki» 97)

MROZ KWIETNIOWY już się zjawiał na wielu miejscach na wyżynie parańskiej w nocy z 27 na 28 kwietnia. Jest on zapowiedzią dalszej pięknej pogody, niesłaby połączonej z posuszą od dłuższego czasu. Ze studzien znikła woda zupełnie.

Rio de Janeiro.

SPRAWĘ WYCHODZTWA JAPONSKIEGO porusza dziennik «Jornal do Brasil» i ostrzega rząd brazylijski przed masową imigracją japońską. Na razie rozchodzi się o małą ilość Japończyków, którzy mają osiąść w São Paulo, Santa Catharina i Rio Grande do Sul. Rząd brazylijski powinien wyhodzić ze zasady: Brazylija dla rasy białej wyłącznie. Wiemy, od ilu zaraziłych chorób Brazylija byłaby wolna, gdyby nie było w niej murzynów. Drugiego podobnego nieszcześcia powinna się Brazylija wystrzegać.

OLE NA HERWE brazylijską zmniejszył rząd argentyński o 30 procent, obliczane wedle słopy obecnej, tak, że opłaty oelne są nawet niższe od poprzednich. Ten akt grzeczności rządu argentyńskiego przypisać trzeba wstawianictwu posła brazylijskiego w Buenos Aires, tudzież zniesieniu opłat celnych na kilka produktów argentyńskich ze strony rządu brazylijskiego. Oby tylko obecne podatki rządu parańskiego, nałożone na herwę, nie zepsuły tego przyjacielskiego stosunku.

WYŻYSK DROŻYŹNIAMY w Rio de Janeiro a potem w całej Brazylii, wzrasta z dnia na dzień. Kilo rączków morskich tak zwanych camarões, bardzo poszukiwanych, kosztowało w Rio 8\$000 potem 10\$000 a obecnie 15\$000, pomimo że główne miejsce połowu Cabo Fria leży tuż obok portu stolicy. Obecnie zdano, że po odrzuceniu już o-

platy lodowni, transportu i opłaty targowej rybacy zarabiają aż 300 procent. To lichwa i najhambniejszyszy wyzysk i tak jest na wielu polach. Rząd stara się zmniejszyć drożyznę, ale społeczeństwo się biernie przygląda, zupełnie inaczej niż w Europie. Tylko kobiety rioskie krzają się więcej. Jak tylko żydki polskie napłyną do Brazylii we większej liczbie, to i wyzysk ze strony tych pośredników wzrośnie, a na to się zanosi w Brazylii.

CYGAŃSKA WRÓŻBA. Gazy rioskie podają ciekawy wypadek spełnienia się wróżby, pewnej cyganki. Młodociany 15 letni Carlos Lopes przed trzema laty kazał sobie przypadkowo wróżyć pewnej cygance. Ta nagadła mu różnych rzeczy a na końcu dodała, że przed ukończeniem 16. roku życia dopuści się ciężkiej zbrodni. Chłopiec zapomniał wiele z tej przepowiedni, ale obecnie przed ukończeniem 16 roku, obawiał się rzeczywicie tej wyrozonej zbrodni. No i w tych dniach, nagle i przypadkowo się jej rzeczywicie dopuścił. Szedł sobie spokojnie do pracy gdy nagle usłyszał głos; chwytając złodzieja! W tej chwili przeleciał obok niego złodziej, a za nim dziewczyna, której złodziej ukradł 300 milrejsów. Carlos jako kawaler pętn grzeczności, przyłączył się do pościgu i zwało gończy złodzieja razem z panną. Nagle wypadł z boku ulicy wspólnik złodzieja i rzucił się na Carlosa, chcąc go powstrzymać od pościgu. Ten prędko sięgnął po kamień przydrożny i tak celnie uderzył w głowę napastnika, że go zabił na miejscu. No i wróżba się spełniła. Carlos przyprowadzony na policję, rozplakał się i przypomniał sobie wróżbę cyganki. Naturalnie prosty ten przypadek wszystkie gazety przypisują wróżbie cyganki.

Santa Catharina

NIEMIECKIE ZAPĘDY wzrastają w Santa Catharinie. Niedawno aż 6 delegatów czy znawców z polecenia spółki Stinnesa objeżdżało tereny za Iracema i pod górą Tayo za rzeką Itajaí by, dla nowych kolonistów niemieckich nabyć tam ziemię od p. Netto Bleya; nie wiemy tylko, czy stanęła jaka umowa. Ekspansji niemieckiej z pod Blumenau stanęła tu w drodze potężna kolonia polska Itajopolis-Lucena. To pierwsze próby okrazenia tego osiedla polskiego przez Niemców.

Papierosy „VEADO“ „YORK“ mieszanina
Papierosy „VEADO“, „New York“ mieszanina.
Papierosy „VEADO“ „Lotus“ Mieszanina delikatna
Papierosy „VEADO“ „LA REINE“ mieszanina specjalna.

Ze świata.

Niemcy.

Zacięta walka wyborcza wrze w najlepsze. Monarchiści i narodowcy szalają we walkach z innymi partjami, nieoszczędzają nawet katolickiego centrum. Komuniści robotnicy bronią się zacięcie i z narodowcami przychodzi do licznych starć z krwawym wynikiem.

Ogółem podano na wybory aż 27 list wyborców różnych stronnictw i 23 listy rząd zatwierdził a 4 jako nieformalne odrzucił. Rozbicie wyborcze będzie zatem ogromne.

Kancelarz Gieszy oświadczył dziennikarzom, że Niemcy przyjmują odszkodowania według sprawozdania komisji rzeczoznawców, jedynie ze względu na obszary zajęte (Nadrenja i Westfalia), aby ulżyć tym krajom w ich ciężkiej dol-

Aby Niemcom ułatwić spłaty i postawić ich na nogi. u-

dzieliła im Ameryka pożyczki 400 milionów marek złotych a Anglia 300 milionów.

Na linii kolejowej poza tunelem Goharda w Bellinzona zdarzyło się straszne nieszczęście kolejowe. Od lamp benzynowych zapalił się wagon, spaliło się na śmierć 30 podróżnych wśród nich wielu Niemców. Między innymi zginął wódz narodowców niemieckich Helfferich, wielki przeciwnik Francji i spłacania długów wojennych.

Rząd niemiecki podwyższył w ostatnich czasach znacznie opłaty paszportowe, a to, aby zapobiedz wywozowi monet złotych z kraju. Włochy Szwajcaria, Szwecja, Norwegia, Danja i Holandia roją się od bogatych Niemców, turystów rozrzucających w zbytkownych hotelach niemiłosiernie pieniądza, a równocześnie gazety niemieckie rozpływają się o strasznej nędzy w Niemczech.

Austria.

Wedle telegramu z Wiednia z 18 go kwietnia, w zakładzie misyjnym St. Gabriel pod Wiedniem, Zgromadzenia Słowa Bożego, przyszło do masowego zatrucia uczniów po spożyciu zatrutych pokarmów. Z uczniów 3 zmarło, 140 śmiertelnie zachorowało, a 90 z nich przewieziono już do szpitala miejskiego.

Rosja.

W CIĄGU PÓŁTORA MIESIĄCA 1000 DZIECI ZGINĘŁO OD ZIMNA W MOSKWIE.

Według statystyk, które zostały ogłoszone, znaleziono, w Moskwie między 10 grudnia a 25 stycznia r. b. 1000 trupów dzieci, które zginęły wskutek mrozów.

Dzieci te przepędzały nocy przy 30 stopni mrozu na otwartych schodach, w skrzyniach ze śmieciami i przy piecach, topiących asfalt bruków ulicznych.

PRZESŁADUJA ICH STRASZNE WIDMA OFIAR.

Ze Lwowa donoszą: Z pogranicza sowieckiego donoszą, iż w ostatnich czasach wśród czekistów zachodzą masowe wypadki obłędu. Znaczne ilości czekistów cierpi na halucynacje: przesładują ich widma niewinnie pomordowanych ofiar. Uczni psychiatrii rosyjskiej tłumaczą zjawisko to tem, że role katów w miejsce Łotyszów i Chiryczków, objęli w ostatnim czasie pewni komuniści, np. w Petersburgu wykonują masowe wyroki uczniowie kursu przygotowującego młodych oficerów armii czerwonej. Wśród tych właśnie uczniów zdarzają się masowe wypadki obłędu. Władze sowieckie postanowiły wszystkich tych cierpiących na obłęd wywieźć do Niemiec do jednego z sanatoriów, celem poddania ich leczeniu. Pierwszy transport takich chorych w liczbie około 50 osób wyjechał z Rosji do Niemiec.

St. Zjednoczone

Król automobilowy, słynny kapitalista Ford, chce swoje fabryki automobilów rozszerzyć do tego stopnia kosztem 110 milionów dolarów, że dzień nie będzie wyrabiał 10 tysięcy automobilów. Spodziewa się ten wielki przemysłowiec, że wyrobem swoim podbije cały świat, a największego zbytu spodziewa się w Chinach, które automobil prędzej odkryje i przenieślić niż kolej żelazna i wszyscy misjonarze.

P. ZEPWŁADA, ŻE ZNÓW BĘDZIE WOJNA W EUROPIE.

W czwartek dnia 8-go marca w sali Athenaeum w Milwaukee, przemawiał na zebraniu Klubu Kobięcego Shaw

Desmond, znany noweliści korespondent i ten przepowiedział, że w ciągu 15 lat wybuchnie znów w Europie wojna. Przygotowania do następnej wojny już są czynione, powiedział Niemcy mają w brzymie fabryki do wyrabiania trujących gazów i obecnie wyrabiają części do samolotów. Jeden ze znanych Niemców powiedział mi, że na przyszłość Niemcy przejdą przez Francję i pozostawia w niej tylko Anglię budując wojenny statek napowietrzny, który będzie mógł pędzić z szybkością 480 mil na godzinę.

Wszystkie mocarstwa zgodziły się na zdemontowanie okrętów wojennych, gdyż wie- działy, że w przyszłej wojnie okręty żadnej roli nie odegrają. Nowe związki państwowe powstaną, gdy nowa wojna wybuchnie. Najwięcej Polku pragnie Anglię.

Europejczycy nie rozumieją Ameryki i nie dają jej uznania za idealizm. Mówią, że Ameryka goni tylko za dolarami.

PANNY NIE CHCA KOŹYTAĆ Z PRZYWILEJU.

Oswego, Kansas. — Sędzia S. C. Carlton ofiarował bezpłatną licencję ślubną bezpłatny ślub i piękny certyfikat każdej pannie, która zgłosi się i przyzna, że korzystając z zwyczaju, oświadczyła się kawalerowi.

Sędzia czekał na próżno. Ani jedna panna nie zgłosiła się.

KORESPONDENCJE

São Felicianowo, Sede 3-4-1921

Po długim oczekiwaniu nareszcie Książka Salezjanów przysłała nam prośbę naszego rodaka księdza **Monstatego Zajkowskiego**. Podcastręty styczniu i całego lutego zbierał się bardzo dawno dzieci na codzienną naukę katechizmu.

Wzrost g. marca odbyło się uroczyste otwarcie naszej szkoły powszechnej, obecności miejscowych urzędników i całej publiczności, ksiądz proboszcz uchwodził nieszczęśliwą potrzebę lepszego kształcenia młodzieży.

Szkola naszego Tow. «Postep», kierowana przez pana **Karola Muszyńskiego**, była porównana przez księdza proboszczą do «ziarna pszenicy». Jakiż ziarno pszenicy i jako panie nie, ale potem wydało sporo klasów pełnych, ta nasza szkola teraz wydała aż sześć klas. Prawda, że wpleślo się sporo dzieci, co pierwszy wale nie uczyły się. Długo po miesiącu nauczaniu, odbył się urzędowe zwołanie wszystkich klas przez tutejszych urzędników i gospodarzy.

Pierwsza klasa miała w domu p. Sławskiego. Pierwsza wyższa i druga domu wydzierżawionym Trzećcia w domu p. Szostkowskiego, a czwarta w domu Tow. «Postep» i w tej szkole wieczorna. Razem dzieci do stu i dziesięciu. Nauczycielami oprócz księdza proboszcza, wice-dyrektorem i nauczycielem, są: gozdzin w każdej klasie, jest p. Muszyński, Nauczycielami zaś staliśmy w 4-tej klasie p. Jan Chojński, który się uczył w Brześciu, a w 3-tej p. Henryk Uszacki, co się uczył w Seminarjum w São Leopoldo. W 2-giej p. Franciszek Kulczyński, który był u Salezjanów w Bage, a w 1-szej w 1-szej p. Dionizy Uszacki, który był u Salezjanów w Rio Grande. W 1-szej p. panna Cecylja Szustakowska, która uczyła u zakonnic w Rio Grande. Oprócz tego w godzinach pozaszkolowych uczyli się różnych dziewczynki 3-iej i 4-iej klasy. Pan Muszyński w tych godzinach pozaszkolowych uczy śpiewu i gramatyki.

Na ciekawszą rzecz, że entuzjazm tego do nauki jakiego w tych dniach ogłębiamy nie widzieli u tutejszej dziewczyny. Prawda, że ksiądz proboszcz wprowadził tyle książek z Kurytyby i Porto Alegre, że wożący pocztą z Boczylady skarży się, że już nie podał więcej książek.

Na szczęście ksiądz proboszcz dobił do nauczania dzieci, ludzi urodzonych tutaj, nie urodzonych z zagranicy, ale tylko szukających korzyści ogólnej dla kraju.

Chciał nie wszyscy są już gotowi nauczycielami, to jednak dwugodzinna szkola na plebanji, przy- p. saba ich do prowadzenia kl. na sposób salezjański. Jeśli Pan Bog dopomocze tak dalej, to za parę lat niekiedy tu nie będzie.

Sekretarz Tow. «Postep».

Józef Lempek

Rozmaitosci.

ZAMIAST WIEPRZOWINY — UKRA- DZONO ZWŁOKI TESCOWEJ. Węgierski dziennik prowincjonalny «Szentesi Kişegazda» opowiada o

DR GARCIANO DE OLIVEIRA
Operator-aku-zer
Leczy masażem elektrycznym, reumatyzm, nerwalgia i paraliż. Bada nos, uszy i gardło.
Przy ulicy Avenida Luiz Xavier nad apteką AVENIDA - Telefon 755.

Historia. Oto w ostatnich dniach w obłacie pewnego mego gospodarza w pobliżu Mezőtur odbyło się zwycięskie zwycięstwo jakiego zwyciężył na wsi się odbywa po zwycięstwie wzięcia.

Zaledwie zabawa się zaczęła, gdy teso-owa owego gospodarza nagle w kuchni zasłabła i zmarła. Goście od razu nie-tylko kochał swoją tesciową i nie chciał-tylko gościć zabawy, przeto uradził-tylko z żoną ukryć zwłoki tesciowej aż do rana i dopiero po ukonstytuowaniu zabawy obwieścić jej zgon i zawczasem do-choćwienstwo.

Jak uchwalono, tak też się stało. Zwi-tylko zmarłej kobiety umieszczono w komorze, okrywając ją prześcieradłem. Tymczasem wiadomość o zażnięciu-tylko rozszedła się po okolicy i zno-tylko dążyła postawić sobie wypawę do owego gospodarza, a aby mu skra-tylko wędnę przezeń młodo.

Złodzieje zbliżyli się niepostrzeżenie do zagrody gospodarza, wyszli zli drwi-tylko komórki i zabrali zwłoki tesciowej w przypuszczeniu, że jest to mięso prze-tylko znaczone do uwędzenia, gdyż w ciem-tylko nocy nie mogli się dobrze orientować. Wczesnym rankiem gospodarz udał się do kłomki, aby ciasto tesciowej prze-tylko nie do mieszkanki i spostrzegł, że drzwiczki zostały w łamane przez złodziei. Poczłkowo sądził, że skradziono mu-tylko mięso zabitego wi-prza, tymczasem-tylko wprz ziała, a zwłoki tesciowej — skra-tylko dżiono. Teraz już nie mógł wypadku-tylko tego zachować w tajemnicy, za-tylko rmo-tylko wał więc żandarmerji, która dotychczas-tylko ani złodziei, ani zwłk jego tesciowej-tylko nie odnalazła.

Ostatnie wiadomości

WARSZAWA 25-go KWIETNIA.
We wyższych sferach stolicy gło-tylko szą, że arcybiskup Ciepłak zostanie wkrótce zamianowany kardynałem.

Na kolejowej konfe-tylko rencji rosyjsko-polskiej w Warszawie, została podpisana u-tylko goda, która przewiduje bezpo-tylko średni ruch pociągów osobowych i ciężarowych między główniej-tylko szymi miastami obu krajów. Sprawy odnoszące się do prze-tylko wozu międzynarodowego przez-tylko Polskę, jakoteż transporty amu-tylko nicji, zostały z tej umowy wy-tylko kluczone.

W okolicach Równego we-tylko wschodniej Polsce została po-tylko chwycona komunistyczna or-tylko ganizacja, składająca z 52 członków, komunistów pol-tylko skich, rumuńskich i żydów z-tylko Ukrainy, którzy za cel sobie-tylko wzięli sabotaż, t.j. niszczenie ko-tylko lej, mostów, rzyn, budynków rzą-tylko dowych i t. d.

Dzienniki polskie ostro po-tylko lepiają ostatnią mowę kanclerza niemieckiego Marxa, w której tenże oświadczył, że-tylko Niemcy nigdy nie zrzekną się-tylko Górnego Śląsku ani obszarów-tylko nad Sarą (zajętych przez Fran-tylko cję), jakoteż nie pozwolą, by ko-tylko rytarz polski (Pomorze) prze-tylko dzielał Niemcy na dwoje.

Dzienniki polskie widzą w-tylko tych słowach dowód, jak duch-tylko niemiecki jest niestały i jak Niem-tylko cy ustępują jedynie przed siłą-tylko tylko, która też na nich jest je-tylko dynym środkiem, że szanują u-tylko mowy i traktaty.

Niektóre dzienniki podnoszą i-tylko wzrost teroru antypolskiego w-tylko niemieckiej części Górnego Ślą-tylko ska z powodu bliskich wybo-tylko rów.

(Przyp. Red. Te słowa-tylko Marksa, ze stronnictwa katolickie-tylko go centrum, dowodzą, do jakiego-tylko stopnia zaciekłości doszły już-tylko Niemcy niemieckie; wobec tego-tylko Polska Niemcom (Prusom) tylko-tylko nie przeciwstawić musi. Niem-tylko ców tylko wyjęciem mózgu a-tylko wadzeniem im innego uleczyć-tylko można, jak to w czasie wojny-tylko twierdził Lloyd George).

MOSKWA 18-go KWIETNIA.
Komisarz sowiecki Litwinoff o-tylko mawiał tu w publicznym wystę-tylko pie politykę zagraniczną sowie-tylko łów. Zaznaczył on niedwuznacz-tylko nie, że wszelka pomoc ze stro-tylko ny jakiegokolwiek państwa oka-tylko zana Rumunii w sprawie Besa-

rabji, będzie przez Rosję uwa-tylko żana za akt nieprzyjacielski. Ro-tylko sja zerwie stosunki z wszyst-tylko kiemi państwami sąsiednimi, które zaprzeczają praw Rosji-tylko do Besarabji. (Przyp. Red. Ca-tylko ła ta mowa była skierowana-tylko przeciw Polsce która zawarła-tylko przed 2 lata przymierze zaczep-tylko no-oporne z Rumunią wobec-tylko Rosji. Znowu więc groziłyby nie-tylko bezpieczeństwo wojny.)

HANNOVER 28 KWIETNIA.
Marszałek Hindenburg ciężko-tylko zachorował. Stan jego zdrowia-tylko budzi obawy.

TOKIO 28 KWIETNIA. We-tylko wielu miastach Japonji przyszło-tylko do ostrych protestów przeciw-tylko Sianom Zjednoczonym, które-tylko bezwzględnie zabroniły Japoń-tylko czykom emigrować do Ameryki. Przyszło nawet do starć z poli-tylko cją. Roselstwo i konsulaty am-tylko rykańskie odczytały policja szcze-tylko gólniejszą obronę.

NOWY YORK 24 KWIET-tylko NIA. Niedawno przyrządy seis-tylko mograficzne do badań trzęsie-tylko nia ziemi, zaznaczyły wielkie w-tylko sirzyszenia skorupy ziemskiej. Obecnie telegramy donoszą, że-tylko WYSYPY HAWAI (SAND-tylko WICH), na Oceanie spokojnym, już od kilkunastu dni podlegają-tylko niustannym trzęsieniom, to sła-tylko bszym to silniejszym, które już-tylko wielkie wyrządziły szkody, a-tylko nawet wielu ludzi poginęło. Lud-tylko ność przerażona obozuje pod-tylko gołem niebem, wszelka łączność-tylko między wyspami pozrywana, ko-tylko leje stanęły. Wulkany (Mauna-tylko Kea i Kilauea) pracują i dymią-tylko silnie, lawa płynie obficie.

MOSKWA 14-go KWIETNIA.
Trocki, który już powrócił do-tylko zdrowia i objął z powrotem-tylko kierownictwo sowieckich sił-tylko zbrojnych, wystąpił wczoraj z-tylko gwałtowną mową przeciw Fran-tylko cji, oskarżając ją, że wobec-tylko Rosji postępuje zdradziecko, a-tylko popiera stanowisko Polski i-tylko Rumunii.

ODPOWIEDZI REDAKCJI.
Szan Tow. Tad. Kościuszki w Santa-tylko Leopoldina. — List przesany do Redak-tylko cji a właściwie adresowany do Związku «Oświa-tylko ta» oddaliśmy zarządowi Związku «Oświa-tylko ta» który zapewne na swych posiedzeniach weź-tylko mie go pod rozagę.

KU ROZRYWCE.

TAKŻE ŻYCZENIA.

Chłop: Wiosną ci Magda przy No-tylko wym Roku, żeby się konie wiodły, kro-tylko wska nie słabowity i żeby ci się wie-tylko przek upał.

— A mnie zdrowia nie życzysz? —

— Zapytuje Magda.

— Abw ino dobytek był zdrow, to

reszta bajki, moja kobieto!

PRZEGRALI.

Bolszewik mówi: — Musimy wygrać

wojnę, bośmy przyszli z muzyką.

Pułacy nie mają muzyki.

Pewnego dnia wrócił Bolszewik z

poła bitwy.

Dziadek nie gracie, tyłano.

B.omy przegrali — brzmiała odpo-

wiedź.

PROGRAM UROCZYSTOŚCI

KONSTYTUCJI 3 MAJA.

Cały obchód odbędzie się w

niedzielę 4 maja.

Celebracje Towarzystwo gromadzą się

w lokalu Związku Polskiego. Zebrani ze

s tandarąmi poprzedzani muzyką, wyru-

s-ą ze Związku o godz. 9 i prz do ko-

ścioła polskiego na uroczyste

nabożeństwo z kazaniem.

Po mszy św. wracają zebrani do

Związku Polskiego, gdzie się odbędzie

poranek konstytucyjny, na któ-

ry składają się będy: 1) Zgłoszenie prze-

zwy składu 2) Mowa o znaczeniu Kon-

stytucji 3. maja dla Narodu Polskiego.

W przerwach gra muzyka, deklamacje i

śpiewy dzieci szkolnych.

Wie zorem też z dnia odbędzie się

w Związku zabawa taneczna. Wstęp

za opłatą od pań 24200 od pań 500

rolsów.

2) Sinfonia Clementiego przez ucze-tylko nio młodsze.
Występ p. Drwej Haliny Kossobud-tylko kiej i Lutego Kossobudzkiego.
1) Śpiew p. Haliny Kossobudzkiej.
2) Solo na skrzypcach przez L. Kos-tylko sobudzkiego.

Towarzystwo «Oświata Ludowa» im. tylko Św. Wojciecha na kolonji Św. Kandy-tylko dy ma zaszczyt zaprosić wszystkie Szan. tylko Towarzystwa polskie na obchód roczni-tylko cy Konstytucji 3-go Maja b. r.

O godzinie 9-tej i po wyznacz z loka-tylko lu towarzystwa do kościoła. Po mszy po-tylko choch do lokalu towarzystwa. Tam będzie tylko wygłoszony odczyt o Konstytucji 3-go tylko Maja. Deklamacje i śpiewy narodowe tylko wygłoszą dzieci szkolne. Szurasko. Po-tylko tem będzie przedstawienie amatorskie tylko «Jaskowe zamysły» komedijka ze tylko śpiewami; jedno o godzinie 8 ciey po tylko południu, a 2-gie o godzinie 7-mej wieczó-tylko ram. Osobnych zaproszeń nie posy-tylko łamy.

Jan Farmanlak

Nasiona z Polski

NASIONA WARZYW

(Forebka 300rs)

Brokiew, buraki, cebula, cykorja, dy-tylko nie, fasola szpar, groch cukr., kaisjory, tylko kalarepka, kapusta (głowiasta, bruksela, tylko czerwona włoska), koper, majeralek, tylko mak jadalny, marchew, melony, mus-tylko tarda, ogorki, pieczarki, (zaradki, 1 ce-tylko gielka 1 cal.), pieprz, pietruszka, pomi-tylko dory, por, rabarber, rzepka 2 mies., tylko rzodkiewka i mies, sałata, selery, szpa-tylko raki, szp naki, truskawki (rozsausa).

NASIONA KWIATÓW

(Forebka 300 rs.)

Bratki, chaber, dzwonki, goździki, tylko gruszek pachnący, lawkonja, lawe pysz-tylko cki, lubin kwiat, maciejka, maki, nast-tylko urcja, słonecznik, itd itd.

NASIONA POLNE

Koniczyna, lucerna, wyka, fasola «so-tylko ja», proso, itd.

NASIONA DRZEW

Cyprysy, lipy, rododendrony, sosna tylko japońska, tuje, itd.

(Ceny nasion polskich i drzew na żą-tylko danie).

Cena dla kupców przy odbiorze naj-tylko mniei 10 tuzinów:

1 tuzin nasion warzywnych 1\$800.

Wysyłka kolejną lub pocztą w grani-tylko cach całej Brazylii.

Paweł Nikodem

Travessa Zacharias, 5 —

— CURITYBA — Parana.

Potrzeba

4 lub 5 robotników znających się tylko dobrze na budowie dróg (estrada de tylko rodagem). Praca odbywać się będzie tylko na miejscu oddalonym o pół godziny tylko koleją od Kurytyby i potem jeszcze 2 tylko godziny piezo. Zapłata dobra; podróż tylko na miejsce będzie również zapacona. tylko Zgłoszenia w Redakcji «Ludu».

Potrzeba familji

umiejącej wykonywać wszystkie prace tylko kol-najnie, za odpowiedniemi wynagro-tylko dzeniami.

Ponadto można sadzić na party.

Informacje bliższe każdego dnia

o godzinie 1-szej po południu w Re-

dakcji «Ludu».

DOBRE I TANIE PIECZYWO

W PIEKARNI

Padaria Reforma

Płona i uprzemna obsługa — Zakup tylko i sprzedaż wszelkich artykułów spoży-tylko wych pierwszej potrzeby. Wymieni się tylko towar na produkty krajowe.

Ignacy Habith.

CURITYBA, DR. CANDIDO DE ABREU

N. 64.

Księgarnia Polska

Fabryka Cukierków

„AURORA”

JÓZEFA KULI

Wyrabia cukierki w najlepszych głu-tylko nkach i karmelki owinięte w papier (bal-tylko las) we wszystkich odmianach

Ulica Martin Affonso N. 16

CURITYBA, PARANA, BRASIL

„A NACIONAL”
Loterja Narodowa
Anonimowe towarzystwo loteryjne. — Ciągnięcie losów odby-tylko wa się pod dozorem publicznym.
W SRODĘ — NAJGŁÓWNIEJSZA WYGRANA
20:000\$000
80 — 90 procent idziena wygrane losy

Kolonia „NOVO TRANSVAAL”
(Município São José dos Pinhães i Morretes)
Kolonia ta jest połączona z centrami licznymi drogami wozowymi i leży tylko w blizkości kolei z Kurytyby do Paranaigua.
Odległa jest od stacji Roca Nova (tylko) 16 kilometrów, a od tylko stacji Piraquara 21 kilometrów a od Kurytyby 36 kilo-tylko metrów. Na tej wyżynie jest klimat chłodny. W okolicy odległych 9 tylko kilometrów od Morretes jest klimat bardzo zdrowy, pościwał teren nie tylko spada poniżej 100 metrów nad poziomem morza.
Ziemie pierwszej jakości, równające się najurodzajniejszym ziemiom tylko w odległych stronach stanu Parana. Zapłata na umowę w termin. Koloni-tylko ści mający wozy i konie mają dobry zarobek z przewożenia kłoców tylko drzewa budulcowego, skór z gromadzonej do garbarni i rzeczy po-tylko trzebnych do różnych wyrobów.
Blizsze informacje w Redakcji «Ludu».

Koloniści!
używajcie tylko nawozów marki

Do nabycia u:
Gurytyba: Fernando Hackradt & Cia., 15 de Novembro 96.
Rodolbo Strobel, 13 de Maio 91
São Jose: Pedro Churriato
Alf-nio Penna: Sociedade Agricola
Muriy: Sociedade Agricola
Zacharias: Thomaz Nogoski
Marcellino: J. do Rozma
Bariguy (Santa Maria): Francisco Orlikowski
(S. M. guel): Jose Gembrowski.
Araucaria: Sociedade Agricola Dum Lułowy, Miguel Zdaniak,
Ernesto Buchholtz.
Serrinha: Vicente Kosowski

Języki: angielski i polski.
Udzielam lekcji języków angielskiego i polskie-tylko go w domu i poza domem. Wynagrodzenie tylko według umowy. Podejmuję się także korepe-tylko tycji albo prywatnej nauki dla dzieci. — Zgło-tylko szenia w Redakcji «Ludu» od godziny 8-iej do tylko 11-iej i od 2-iej do 5-tej w dni powszednie.

Ziemia.
CHCECIE NABYĆ ZIEMIĘ, LASY, HERWALE, STEPY tylko LUB DOBRA DO SADZENIA.
Udajcie się do Biura sprzedaży przy ulicy tylko Pedro Ivo Nr. 25 (blisko pałacu prezydenta), po infor-tylko macje, to nie Was nie będzie kosztowało, a dowiecie się, tylko gdzie sprzedają dobre i tanie grunta
Adres dla listów:
Sociedade Commercial Limitada
CAIXA POSTAL 204 CURITYBA

Jeżeli kto chce tanio, dobrze i prędko dać wykonać bilety wizy-tylko towe, książki rachunkowe, listy i t. p. lub pieczęcie kauczkowe tylko kupić książki do nabożeństwa, krzyżki oraz inne dewocjonalje tylko niech się zwróci do składu
CEZARA SCHULZA
W KURYTYBIE (Parana), UL. BARÃO DO SERRO AZUL N 1214
CENY NA WSZYSTKIE TOWARY ZNIŻONE.
Wizanki do chrztu św. w wielkim wyborze dopiero co nadeszły z Europy.
W niezmiernie czasie nadeszły z Polski wielki wybór KSIĄŻEK DO NA-tylko ROZENSTWA Z NOWYM KALENDARZEM I HISTORYCZNYCH które będą tylko sprzedawane na cenach bardzo przystępnych dla każdego.

DLA POLAKÓW!
Najlepsza Kawa „IGUASSU”
Adres: JOÃO KOWALCZUK — SÃO JOSE, DOS PINHAES — tylko PARANA

Księgarnie, papierniarstwo, drukarnie

CASA DE NOVIDADES
Pisma ilustrowane, jurnale, zabawki, książki do nabożeństwa, święte obrazy i statuetki, najrozmaitsze przedmioty na prezenty. Papier w wszelkich gatunkach. Przy ulicy 15 de Novembro N 66.

Empreza Graphica Paranaense
Placido e Silva & Cia Ltda.
Papier w wszelkich gatunkach; najrozmaitsze książki naukowe i beletrystyczne. Wykonuje się każda robota drukarska. — Przy ulicy 15 de Novembro N 53. Adres telegraficzny: „Gizeta” — Caixa Postal R.

Livraria Mundial
Pierwszorządny zakład drukarski, introligatornia, linaria i fabrykacja ksiąg handlowych. Wybór książek i przyrządów szkolnych. Dla kupców ze znacznym opustem. — Ulica 15 de Novembro N 62.

Dr. Carlos Moreira
Klinika medyczno-chirurgiczna. Specjalność: choroby oczu, ucha, nosa i gardła. KONSULTORIUM: Ulica Marechal Floriano N 19. — Rezydencja: Ulica Visconde de Nacar N 85. — Telefon 388.

Dr. Carlos Ickler
Operator i akuszer. Specjalność: choroby kobiece i pęcherza. Przyjmuje od 8—9 i od 2—4 godziny wieczorem przy ulicy Conselheiro Barradas N 111. 03

Dr. Espindola
Rezydencja i konsultorium: Ulica Marechal Deodoro N 48. Przyjmuje od 12 do 15 godzin po południu. — Telefon 151. 030

Dr. Francisco Franko
Przyjmuje od 3-iej do 5-tej po południu. Konsultorium: Ulica Barão do Serro Azul N 8. — Rezydencja: Ulica Comendador Araújo N 74. 01

Dr. Guieros
Specjalność: Syfilis i choroby pęcherza, przyjmuje od 1-iej do 4-tej po południu przy ulicy Garibaldi N 100. 057

Dr. Isaacson
Operator-Akuszer. Specjalność: choroby kobiece i pęcherza. Konsultorium: Apteka Internacional przy ulicy 1 de Março N 6. — Telefon N 62. — Rezydencja: Ulica Rio Branco N 96. — Telefon N 661. 08

Dr. Mendes de Araújo
Specjalność: syfilis i choroby pęcherza. — Przyjmuje od 3-iej do 5-tej po południu. Konsultorium: Apteka Miurva — Plac Tiradentes. 05

Dr. Rudolf Warnecke
Specjalność: choroby nerwowe i dziecięce. Dyrektor Centrali instytutu opieki nad dziećmi przy ulicy Alegre N 5 gdzie przyjmuje od 10-iej do 11-iej i po zrana. 07

Dr. Saldanha Sobrinho
Klinika dla dorosłych i dzieci. Leczy syfilis we wszelkich stadiach preparatem Bismuthodina. Leczy choroby nerwowe i nalogowe, jak alkoholizm sugerstia. Konsultorium: Ulica S. Francisco N 54 — Apteka Moderna. — Rezydencja: Rog Saldanha Marinho i Ermelino de Leão.

Dr. Torres Netto
Wyjeżdża do chorych w dzień i w nocy. Przyjmuje od 8-tej do 10-tej i od 15-tej do 17-tej. — Konsultorium i rezydencja: Plac Tiradentes N 54-a (obok apteki Stellfeld). 06

Dr. Virmond Lima
Akuszeria i operacje. Konsultorium: Ulica 1 de Março N 17. Przyjmuje od 2-iej i pół do 4-tej i pół godziny po południu. Rezydencja: Ulica Dr. Muricy N 123. Telefon N 123. 031

Dentysty:
Anna Carmeliano Gluck
Ulica Ebano Pereira N. 43. 012
HUMBERTO PIMENTEL
Ulica Ebano Pereira N. 11. 011

JACEK DROMLEWICZ
Zęby sztuczne z podniebieniem i bez podniebienia w złocie i kauczuku. Plombowanie, wyjmowanie zębów bez bólu. Robota pierwszorządna. CENY PRZYSTĘPNE. 28
Curityba — Rua Riachuelo N. 8

JOAO B. MARTINS
ULICA MARECHAL FLORIANO N. 102
Przyjmuje o każdej godzinie. 018

JULIO MOREIRA
Plac Carlos Gomes N 27. 079

LEAO MOCELLIN
Przyjmuje od 11-iej do 11-iej i od 1-iej do 5-tej godziny.
PLAC TIRADENTES N. 10. 011

A KUSZKI

Berta Huebel Scharf
Ulica Barão do Rio Branco N 19 — Telefon 612. Można wzywać o każdej porze dnia i nocy. 016

Rosa Zimmermann
Batei N 40.

Pharmacia Aurora (apteka polska)
J. Mazura przy ulicy Aquidauana N 62. 029

ADWOKACI

Dr. Azevedo Macedo i Dr. Macedo Filho.
Biuro: Plac Tiradentes N. 17. 025

Dr. Angelo Guarinello
Prowadzi wszelkie sprawy cywilne, handlowe, kryminalne oraz sierot, w każdej miejscowości stanu Parany i Santa Catarina. Koszt z góry płatny. 078
Biuro: Av. Vicente Machado N. 20.

Dr. Benjamin Lins
Biuro: Conselheiro Barradas N 181. 063

David Silveira da Mota
Drugie biuro rezydencji i inwentaryzacji. Przy ulicy Marechal Floriano Peixoto N 2-a. 042

Dr. Gastão Faria
Biuro: Plac Ozorio N 49. — Telefon 628. 042

Dr. Hugo Antonio de Barros
Biuro: Ulica Buenos Ayres N 15 — Telefon N 666. 080

Dr. Ulysses Vieira
Biuro: Ulica Rio Branco N 80 — Telefon 376. 020

La Saison
PANI NAWOLAR
Eleganckie kapelusze dla pań i dzieci. Formy, przebrań, pióra i kwiaty. Reformacja we wszelkich kapeluszy po cenach niskich przy ulicy 15 de Novembro N 81. — Telefon N 478. 054

ZIEMIA NA SPRZEDAŻ!

Mam na sprzedaż dwaście tysięcy akrów ziemi (szesnastu i do szesnastu). Ziemia ta leży w miejscowości Boa Ventura, a jest tak dobra, że drugiej takiej w całej Paranie nie znajdziesz. Niema na niej żadnej hipoteki; nawet sądownie ziemia ta jest całkowicie legalizowana do sprzedaży. Cena za jeden akr wynosi 75\$000 (siedemdziesiąt pięć tysięcy) Kaszany jest oddzielony od ziemi do sadzenia.
Quadro Urbano (Boa Ventura)
ma wymiarzonych 60 akrów, gdzie się zbuduje kościół i t. d. Miejscowość ta jest oddalona od miasta Prudentópolis o 14 mil.

Stwierdzenie tego, co w niniejszym ogłoszeniu jest wymienione, to jest jasność ziemi, jej sądowne zabezpieczenie, urodzajność, klimat, woda, drogi, wszystko to można oglądać u mnie bezpłatnie w urzędowych dokumentach, sporządzonych w językach: brazylijskim, ukraińskim, niemieckim i polskim. Zgłaszajcie się do:
João Mariano Starigradzki — Prudentópolis — Parana.

ASEKUROWANIE NA ŻYCIĘ
Radzimy wyłącznie tylko w RQUITATIWIE, która ma swoją filię w Kuritybie przy ulicy 1 de Março N 4-A. Superintendent na Parana i Bankier na Kurityba Benjamin Ferreira Leite.

POPEUREIS
Agent różnych firm. — Importuje papier i przybory biurowe. — Skład i biuro przy ulicy Jose Loureiro N 39. — Adres telegraficzny „LUZO” — Caixa Postal 308. 052

CASA SCHMIDT
Wyroby fajansowe, żelazniaki, szafy, amunicja, farby i oleje; wszelkie materiały dla instalacji elektrycznej, lampy ect. Plac Tiradentes N 3. 048

SAPATARIA SYRIA
Korzystajcie! Likwiduje się wielki wybór obuwia. — Ceny niesłychanie tanie. Plac Tiradentes (z prawej strony Katedry) N 10. 062

CASA JACOB
Jakoba Grinspunda
Fabryka mebli, materacy, kółder i plażaczy nieprzemakalnych. Posiada meble nowe i używane. — Sprzedają na wypłaty. Przy ulicy 1 de Março N 18 — Telefon N 389. 041

PIENIADZE
Wypożyczają się na mały procent pod hipotekę lub pod gwarancję bonusów i apolis. Kupuje się i sprzedaje domy, ziemię i majątki. Informacje w rządowego correctora Godofredo Lima przy ulicy Marechal Deodoro N 38. 028

CASA PRATT
Skład maszyn do pisania Remington i Corona; maszyny do liczenia oraz kas „Registered”. — Przy ulicy 15 de Novembro N 86-a. 032

HOTEL CURITYBANO
Ventura Pereira de Souza & Cia
W centrum miasta; tramwaj przy drzwiach na wszystkie strony miasta. — Pokoje stojące porządne. — Wina nationalne i zagraniczne. — Posiada się obady do domów. — Przy ulicy 1 de Março N 7. — U waga: Ten hotel wyłącznie dla rodzin.

CASA INDIAN
Jana Prosdocima
OFICyna MECHANICZNA
Zawsze ma na składzie rowery i wszystkie dodatki. Przy ulicy BARÃO DO SERRO AZUL N 3. 021

PISANIA NA MASZYNIE uczy
KLISA CONSTANTINA ROCHA przy ulicy COMENDADOR ARAUJO N 52.
Przyjmuje i wykonuje wszelkie roboty do przepisywania na maszynie. 038

PRAKTYCZNA SZKOŁA HAN-

DLOWA
przy ulicy Dr. Muricy N 103 (na piętrze) dla BUCHALTERÓW i KORESPONDENTÓW. Cały kurs trwa 15 miesięcy. W skład którego wchodzi 4 biura: biuro kowa, fabryczne, składów hurtownych, komercyjne. Zapisywać się można zawsze.

RODOLPHO JONSCHER
Skład obuwia, kapeluszy i drobiazgów.
Ulica Jose Bonifacio N. 8-a. 064

HOTEL CENTRAL
Curityba — Rua Ebano Pereira N. 8
WYGODNE URZĄDZENIA. — SMACZNA KUCHNIA. — GOSPODA O WIERWSZORZĘDNEJ OBSŁUDZE. Oddział dla rodziny. Otwarte całą noc. Ceny przystępne. Pokoje od 6\$ do 12\$ dziennie. Kuchnia i siłnia na tarasie, na mieścu 2208. Stółowanie się z mieścu 10000. Stółowanie się z mieścu 60000. **Najlepszy hotel dla rodziny!**

Baczność.

Prawdziwie tanie ceny znajdziecie w składzie spożywczym.
LUCCA & C. I. A.
Wielki depozyt zboża i racjonalnego wina. — Sprzedaż burlowna i detaliczna. Plac Coronel Enras (dawnej plac da Ordem za Katedrą) N 7.

Dr. Zygmunt Gradowski
ADWOKAT
Po ukończeniu uniwersytetu, mam zaszczyt zawiadomić Stan. Kolonję Polską, iż otworzyłem kanceliją adwokacką i zastąpił ją wszelkie sprawy cywilne, kryminalne, spadkowe, rozwodowe i t. d.
BIURO I MIESZKANIE.
Praca Osorio N. 57. — Curityba.

TOWARZYSTWO FRANCUSKIE MORSKIEJ ZEGLUGI „Chargeurs Reunis” i „Sud Atlantique”

Regularne odjazdy z portów Santos i Rio de Janeiro do Havre i Bordeaux. Komunikacja najszybsza i najwygodniejsza statkami luksusowymi najsilniejszymi, które odbywają podróż ze Santos do Francji w 15 dniach, oraz statkami specjalnie urządzone dla emigrantów którzy znajdują najwygodniejsze pomieszczenia. Statki mają do dyspozycji kabiny 3 ciej klasy.
Podróż z Bordeaux do Havre czyli La Pallice do Gdańska odbywa się po ciągami francuskimi aż do Dunquerque a z Dunquerque do Gdańska statkami kompanii francuskiej „Transatlantique”. W ten sposób uniknie się różnych naderż, na które nieraz bywają narażeni nasi pasażerowie na granicy niemieckiej.
NAJBILSZY ODJAZD DO EUROPY:
Z Santos Z Rio de Janeiro
25-go Kwietnia
4-go Maja
5-go „
9-go „

„EUBEE”
„MASSILIA” 3-go Maja
„MOSELLA” 4-go „
„GROIX”
Sprzedają bilety do Brazylii do Polski oraz z Polski do Brazylii t. z. (bilety de chamada) załatwia i bliższych informacji udziela
IGNACY KASPROWICZ
Avenida Luiz Xavier N. 28 — Kurityba

ZA PIENIADZ DOSTANIESZ WSZYSTKO, LECZ ABY MIEĆ PIENIADZE TRZEBA OSZCZĘDZAĆ. OSZCZĘDNOŚĆ WZBOGACA. WENTYN OSZCZĘDZONY TO WENTYN ZAROBIONY!

Kto posiada pieniądze, powinien je włożyć w jakiś interes. Komu to nie jest możliwym, nie powinien przechowywać grosza w domu, gdyż jest to niebezpieczna i niepożądana rzecz.
ZŁOŻ ZATEM PIENIADZE TWOJE W MIEJSCU BEZPIECZNYM. CO PRZYNIESIE CI TYLKO POZYTEK.

Pieniądze w domu łatwo ulegają niebezpieczeństwu nieprzewidywanym jak ogień, rabunek, zniszczenie, wycofanie przez Skarb lub bezwarunkowość wskutek spadku waluty i t. p., więc złóż swój ciężko zarobiony grosz tam, gdzie jest pewnym i po niejakim czasie wskutek odsetek (procentu) się podwaja.

LECH POWIERZ PIENIADZE TWOJE BANKOWI PEWNIEMU, ZATWIERDZONEMU PRZEZ RZĄD FEDERALNY I UPOWAZNIENY DO PRZY-

MOWANIA PUBLICZNYCH WKŁADÓW OSZCZĘDNOŚCIOWYCH,

BANCO PELOTENSE

Zatwierdzony przez Rząd Federalny jako jedna z najpewniejszych instytucji kredytowych i upoważniony tem samem do przyjmowania wkładów oszczędnościowych płaci 5 i pół od sta zysku rocznego (procentu). Dział jeszcze udaj się do Agencji „Banco Pelotense” w Rio Negro i umieść tam swoje oszczędności, bo pamiętaj, że wentyn oszczędzany to wentyn zarobiony!
Banco Pelotense ma kapitału 80 milionów milreisów. Fundusz rezerwowy 15 milionów milreisów.
Centrala w Pelotas Filje i Agencje we wszystkich większych miastach kraju.

FILJA W KURITYBIE.

Agencia w Rio Negro przy ulicy 15 de Novembro — Parana.
KORESPONDENTEM W PARAGUASSU, ITAVOPOLIS JEST KSIĄDZ JAN KOMINEK.

CASA IDEAL

CURITYBA — RUA JOSÉ BONIFACIO N 9 — PARANA
W pobliżu Katedry

Przybywając do Kurityby nie omieszkajcie odwiedzić naszego sklepu obuwia. Ponieważ posiadamy własną fabrykę obuwia, jesteśmy w stanie obsługiwać każdego frezera wedle gustu i życzenia.
Prócz obuwia najrozmaitszego gatunku prowadzimy także wielki sklep ponczoch, gum, farb, szuflaw, cholew, wódek.
OBŚŁUGA TAKŻE W JĘZYKU POLSKIM. — FILJĘ NASZĄ PRZY ULICY 15 DE NOVEMBRO N. 31 LIKWIDUJEMY OD 1-go MAJA B. R.

KORZYSTAJCIE Z OKAZJI!

Huta Szklana

Vidrarria Paranaense — SOLHEID & CIA
Biuro i fabryka przy ulicy Ratcliff.
Adres Telegraficzny: „SOLHEID” — Skrzynka pocztowa N. 148.
Posiada na składzie zawsze wielki zapas wyrobów i wykonuje wszelkie zamówienia wchodzące w zakres swojej fabrykacji.
Wyrabia wszelkie gatunki: szklanek, kufli, kieliszków, szkieł do lamp, szkieł konserw, kompotów i konfitur, flakonów, kloszy, wazonów, najrozmaitszych butelek i dachówek szklane.

Ceny przystępne.

Banque Française-Italienne Pour L’Amerique du Sul

CENTRALA: Paris 20ue Halewy 12 — Agencia w Reims.

Brazylija:
Filje: S. Paulo, Rio de Janeiro, Santos, Curityba, Porto Alegre, Pernambuco, Rio Grande.
Agencje: Araraquara, Barretos, Bebedouro, Botucatu, Caxias, Espírito Santo, do Pinhal, J. Ju. M. dos, Ourinhos, Paranaíba, Ponta Grossa, Ribeirão Preto, São Carlos, São José do Rio Pardo e S. Marcel.

Argentyna:
Agencje: Buenos Aires i Rosario de Santa Fe i Valparaiso.
Korespondenci:
Peru — Banco Italiano — Lima, Callao, Chicla Alta, Moledo, Arequipa.

Colombia — Banque Française et Italienne de Colombia — Bogota.
Załatwia się wszelkie operacje pieniężne. Przyjmuje się wszelkie depozyty, termu określony i na rachunek bieżący płaćce najwyższe procenty.
Avenida Central Commercial Italiana 1000. Filja w Rio de Janeiro przy ulicy 15 de Novembro N. 31.

London & Brasilien Bank Ltd.

Założony w roku 1882.
Centrala: Londres 7 tokenhouse Yard E. C.
Succursali: Paris 5 Rue Serbie.
Rio de Janeiro: 19, Rua da Alfandega.
Bankierzy w Londynie: Glyn, Mills, Currie, Hoif & Co.
Kapitał w 150.000 akcjach po Lb. 20. 3.000.000 lib.
zrealizowany 1.500.000 „
rezerwowo 1.500.000 „
Filje: Lizbona, Porto, Manaoas, Pará, Ceara, Pernambuco, Bahia, Santos, S. Paulo, Curityba, Rio Grande do Sul, Porto Alegre, Pelotas, Montevideo, Buenos Aires, Rosario de Santa Fe, Paris, New York.
Agencia w Manchester, 36 Charlotte Street.
Przyjmuje pieniądze w depozyt na czas określony. Korespondencja z całym światem cywilizowanym.

Adres: BIURO I DEPOZYT przy ulicy 15 de Novembro 114
MEYN SOLI I CUKRU
Plac Euphrosio Correia N 10

Hurtownia spożywczych towarów i drobiazgów, importowanych wprost.

SEILER & COMP.

Adres: pocztowy Caixa postal 88
Adres telegraficzny: „SEILER”
Cod.: Ribeiro e Borges

Agencia generalna na Parana
ANGLO-MEXICAN PETROLEUM COMPANY LIMITED

Curityba — Parana — Brazil

CHARUTARIA E CASA DE SECCOS E MOLHADOS

JOSE KOERBEL — Importuje wprost.
Zawsze ma na składzie wszystko co wchodzi w zakres materiałów spożywczych. Wielki wybór: cygar, fajek, torebek i zgraniczonych, torebek na tytoń i wszystko potrzebne dla palących. Stąd znanych cygar baskijskich jak: Suerdich & Cia, Stender, Danneman, Costa, Ferreira & Penna; M. Sarrin & Cia.
ULICA JOSE BONIFACIO N. 14.

„A NACIONAL”

Wszystkie Loteryjne zainicjowane i Fikalizowane przez Rząd Federalny. — Centrala: Plac Tiradentes N 24. Caixa Postal 286. Adres telegraficzny: „S A A”.
Ciepłenie codziennie wobec publiczności i fiskału rządowego o godzinie 4-tej po południu. Cena każdego biletu 10000. Kupując bilety, powiż możecie codziennie o 4-iej godzinie wygrać wielki los, wysiawczy w waszej kieszeni.